

полупериферійних для глобальної економіки країн полягає у тому, що такий сценарій не працює через відсутність достатніх ресурсів і ефективного державного управління. Без підвищення щільності інституціонального середовища індустріальної економіки створення постіндустріальних інститутів призводить до розширення каналів відтоку ресурсів з національної економіки, залишаючи їй перспективи стати в кращому разі індустріально-збиральним цехом більш розвинених країн, у гіршому – їх сировинним придатком.

**Гриценко О. А., д.е.н., проф.,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
кафедра економічної теорії**

АЛЬТЕРНАТИВНІ НЕФОРМАЛЬНІ ІНСТИТУТИ В ЕПОХУ РЕВОЛЮЦІЙНИХ ЗМІН

Сучасні процеси, що відбуваються в Україні, свідчать про революційний характер перетворення, важливою рисою яких є руйнація попереднього інституційного середовища та його наповнення новими інституціями. Перш ніж нова влада встановить нові формальні інституційні структури, будуть виникати альтернативні неформальні правила життя (приміром «майдан»). В загальному розумінні інститути – це створені певною спільнотою обмежувальні рамки поведінки, що структурують повторювальні взаємодії між людьми, упорядковують між ними взаємовідносини та створюють механізми примусу щодо їх виконання. Інститути формують структуру стимулів, що спонукають людей до певних дій, розширюючи їх волевиявлення та спрямовуючи їх в певному русі. Якщо формальні інститути санкціонуються державою, яка виступає їх гарантом, виконання неформальних правил гарантується самими індивідами, які домовляються про їх виконання. Якщо інституційна система розцінюється суб'єктами як перешкода для задоволення цільових устремлінь, розчищається майданчик для протесту як пристосувальної реакції. Протестні дії починають народжувати нові способи регулювання суспільного життя. Нові неформальні інститути формують простір для нових спонукальних мотивів, які створюють простір та ставлять перепони для поведінки певного кола суб'єктів. На основі дослідження неформальних інститутів стає можливим пояснення майбутніх сценаріїв інституційного розвитку. Неформальні інститути в інституційному просторі революційних перетворень стають альтернативними правилами і нормами та приймають види: допоміжних,

акомодаційних, конкуруючих та заміщуваних *Допоміжні* неформальні інститути заповнюють прогалини, що виникають в формальних інститутах. *Акомодаційні* неформальні інститути створюють мотиви таких видів поведінки, які суттєво змінюють наслідки дотримання формальних правил без їх прямого порушення. *Акомодаційні* неформальні інститути можуть створюватися суб'єктами, які не схвалюють наслідки, що надаються формальними правилами, але які неможливо змінити в реальній практиці. Такі неформальні інститути можуть допомогти поєднати інтереси суб'єктів із діючими формальними інститутами, які можуть, з одного боку, призводити до зменшення їх ефективності, а з другого – привести до їх посилення в разі зменшення стимулів до їх зміни. *Конкуруючі* неформальні інститути виникають тоді, коли існуючі формальні правила стають менш результативними та потребують свого перезавантаження. Вони потрапляють в систему діючих формальних норм та можуть суперечити їм. *Заміщувані* неформальні інститути виникають внаслідок функціонування неефективних та слабких формальних норм та беруть на себе їх функції з метою подолання інституційних пасток, заміщення відсутніх владних авторитетів та виправлення дисфункцій правових норм, що стає найбільш актуальним в період становлення нових демократичних форм впровадження владних повноважень.

Неформальні альтернативні інститути стануть ефективними, якщо будуть спрямовані на коригування суспільного розвитку, конструктивно критикувати (без застосування насильства) владу, коректувати діяльність існуючих органів влади, аналізувати та оцінювати її практичні дії та здійснити їх корекцію.

**Бах І. С.,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
господарсько-правовий факультет,
2 курс, 6 група**

РЕВОЛЮЦІЯ В УКРАЇНІ – ВБИВЦЯ ЧИ РЯТІВНИК НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ?

Кожен із нас, як мінімум, став свідком подій, що охопили Київ та і Україну в цілому на початку листопада 2013 року. На мою думку, вважати, що вони вже закінчились, наївно і небезпечно, адже з тією ланцюговою реакцією, яку вони викликали, і наслідками, що спричинили в Україні і світі, ми матимемо справу ще дуже